

2022-10-27

PERSBERICHT

Driejaarlijkse enquête over de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten: resultaten voor België

In vergelijking met de vorige editie van de enquête in 2019, is de activiteit zowel op de valutamarkt als op de markt van de afgeleide renteproducten in België afgenomen. Dit is één van de vaststellingen van de driejaarlijkse door de BIB (Bank voor Internationale Betalingen) gecoördineerde enquête waarvan de resultaten zopas werden gepubliceerd.

In april 2022 hebben tweeënvijftig centrale banken en monetaire autoriteiten, waaronder de Nationale Bank van België, de driejaarlijkse enquête gehouden naar de omzet op de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten. Zoals voorheen werd de enquête, waaraan meer dan 1 200 marktparticipanten hebben deelgenomen, gecoördineerd door de Bank voor Internationale Betalingen (BIB)¹.

Net als bij de vorige enquêtes werden gegevens verzameld over de omzet in de over-the-counter (OTC) valutamarkt (spottransacties, termijntransacties, foreign exchange (FX) swaps, valutaswaps en valutaopties) en in de markt van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (forward rate agreements, renteswaps en renteopties).

De vier meest actieve Belgische instellingen² in deze markten verleenden opnieuw hun medewerking. Ondanks dit beperkt aantal rapporterende instellingen is de enquête representatief, aangezien ze naar schatting betrekking heeft op ruim 90 % van de marktomzet die in België wordt gerealiseerd.

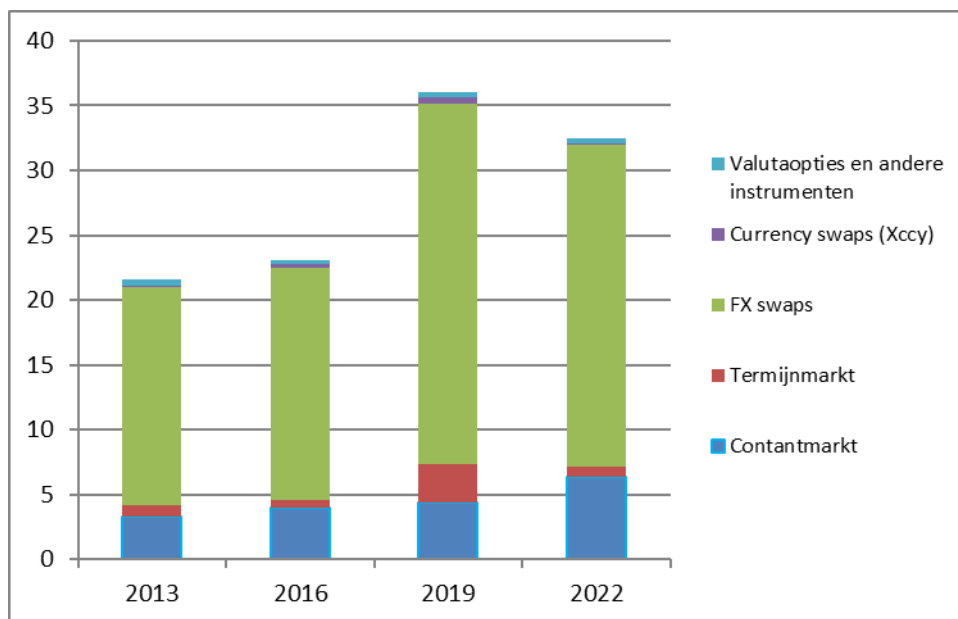
¹ De voorlopige wereldwijde resultaten zijn beschikbaar op de website van de BIB (<https://www.bis.org/statistics/rpfx22.htm>).

² Belfius Bank, BNP Paribas Fortis, ING België en KBC Bank.

In vergelijking met de vorige enquête wordt voor België in april 2022 een daling van de activiteit op de valutamarkt opgetekend (-10 %) en een tweede opeenvolgende daling op de markt van de afgeleide renteproducten (-37 %, na een daling met 30 % in 2019). De beweging in België op de valutamarkt contrasteert met de wereldwijde beweging, waar de gemiddelde dagomzet zo'n 14 % steeg van USD 6,6 biljoen in 2019 tot USD 7,5 biljoen in April 2022. Niettemin was dit wereldwijd de op twee na laagste procentuele toename sinds 2004. De omzet op de wereldwijde markt voor afgeleide renteproducten lag, zoals in België, lager in 2022, met gemiddeld USD 5,2 biljoen per dag tegenover USD 6,4 biljoen in 2019 (-19 %). Het aandeel van België in de wereldwijde valutamarkt daalde van 0,43 % in 2019 tot 0,32 % in 2022 en het aandeel in de wereldwijde markt voor afgeleide renteproducten van 0,16 % tot 0,13 %.

1. VALUTAMARKT

1.1 ALGEMEEN BEELD

Figuur 1: Gemiddelde netto-dagomzet op de valutamarkt (in miljarden USD)

In tegenstelling tot de stijgende trend op de wereldwijde valutamarkt, daalde de gemiddelde netto dagomzet³ in België, van USD 36 miljard in april 2019 tot USD⁴ 32 miljard in april 2022. Er moet evenwel worden opgemerkt dat 2019 een recordjaar was voor de Belgische rapporterende entiteiten, en dat de dagelijkse omzet voor 2022 toch nog ruim boven het niveau van 2013 en 2016 blijft. De omzetsdaling in de Belgische valuta-activiteit komt voornamelijk van FX-swaps en de termijnmarkt (zie grafiek 1 hierboven en tabel 1 als bijlage), en wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging van de transacties op de contantmarkt. Terwijl alle valuta-instrumenten op mondiaal niveau een omzetgroei optekenden, bevestigde het FX-swap-instrument zijn leidende positie, met de grootste omzetgroei (+19 %) en een marktaandeel van 51 % (tegenover 49 % in 2019).

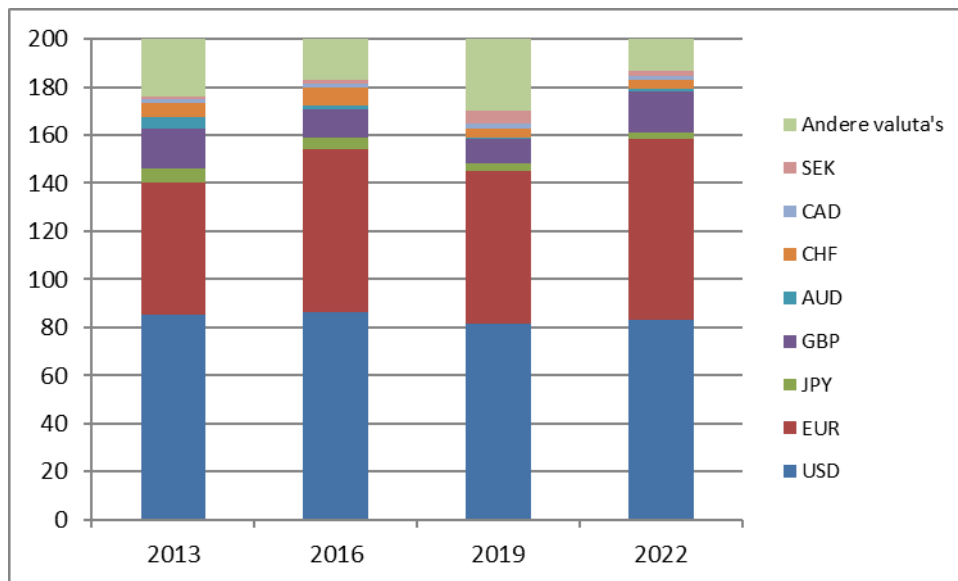
De daling in de omzet op de valutamarkt in België is grotendeels te wijten aan een daling van de handelsactiviteiten met 'andere financiële instellingen' - een categorie die onder meer niet-rapporterende banken, hedgefondsen, pensioenfondsen, beleggingsfondsen en verzekeringsmaatschappijen omvat (- USD 2,7 miljard), terwijl de omzet bij 'rapporterende dealers' en 'niet-financiële instellingen' terugliep met respectievelijk USD 0,6 miljard en USD 0,3 miljard (zie tabel 2 als bijlage).

De verdeling van de totale omzet per type tegenpartij is in 2022 wederom niet gewijzigd en de 'rapporterende dealers' bleven de grootste tegenpartijcategorie (85 % ten opzichte van 78 % in 2019). De toename in de wereldwijde valutahandel in 2022 is voornamelijk het gevolg van een toename van de handelsactiviteit bij rapporterende dealers (37 %). De omzet bij overige financiële instellingen bleef stabiel (+1%) terwijl de omzet bij niet-financiële instellingen met 10 % terugliep.

³ Dit is de gerapporteerde bruto-omzet gecorrigeerd voor (lokale) dubbeltellingen.

⁴ Het EUR/USD-niveau in april 2022 was ongeveer 5 % lager dan in april 2019, wat een deel van de daling verklaart.

1.2 OPSPLITSING NAAR VALUTA

Figuur 2: Opsplitsing naar valuta van de omzet op de valutamarkt
(in % van de netto-dagomzet)

In België blijft de Amerikaanse dollar de meest actief verhandelde valuta, waarbij haar relatieve gewicht⁵ licht steeg van 82 % in 2019 tot 83 % in 2022. Het relatieve gewicht van de euro nam in België toe van 64 % in 2019 tot 75 % in 2022⁶ (en nadert hierdoor het niveau van de Amerikaanse dollar) en het gewicht van het Britse pond herstelde van zijn laagste peil van 10 % in 2019 tot 17 % in 2022 (zie figuur 2 hierboven en tabel 3 als bijlage).

De restcategorie 'overige valuta' (met een marktaandeel van 13 % in 2022 vs. 30 % in 2019) omvat de valuta's van alle deelnemende landen, behalve de specifiek vermelde valuta, d.w.z. onder andere transacties in Scandinavische valuta (NOK, DKK), de valuta's van de Centraal-Oostelijke EU-landen (CZK, HUF, RON), Aziatische valuta's (SGD, HKD). De stijging van het aandeel van de wereldwijde handel in de renminbi (tot 7 % van de wereldwijde omzet, waarmee ze de vijfde meest verhandelde valuta is in 2022) is in België niet te zien.

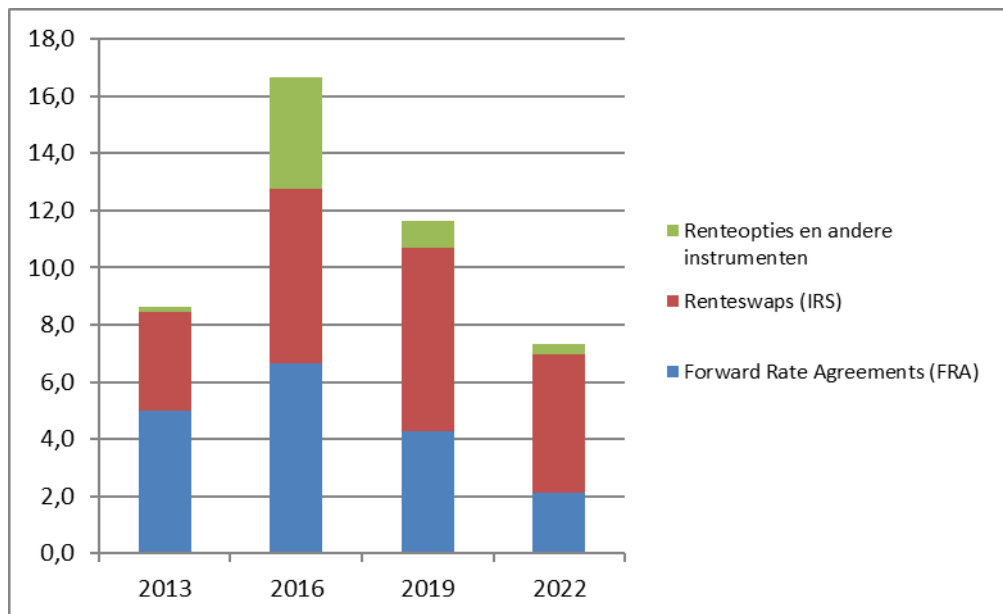
⁵ Aangezien elke valutatransactie twee valuta's impliceert, bedraagt de som van de relatieve gewichten van alle valuta's 200 %. Wereldwijd bleef het aandeel van de USD tussen 2019 en 2022 stabiel op 88%.

⁶ Wereldwijd is het aandeel van de EUR licht gedaald, van 32 % in 2019 tot 31% in 2022.

De EUR/USD-combinatie is met 59 % nog steeds verreweg het meest verhandelde valutapaar (tegen 46 % in 2019) in België. EUR/GBP wordt het op één na meest actieve paar (10 %) voor 2022, ter vervanging van de zogenaamde ‘cable’ (USD/GBP) die nu op de derde plaats staat met 7 %. USD/CHF is vierde (2 %), op de voet gevolgd door USD/JPY (2 %). Andere belangrijke valutaparen zijn USD/SEK, USD/CAD en EUR/CHF (zie tabel 4 als bijlage).

2. MARKT VAN DE OP RENTEVOETEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

2.1 ALGEMEEN BEELD

Figuur 3: Netto-dagomzet van de afgeleide renteproducten (in miljarden USD)

De netto-dagomzet van de op afgeleide renteproducten in eenzelfde valuta in België ('OTC interest rate derivatives') daalde verder van USD 11,7 miljard in 2019 tot USD 7,3 miljard in 2022, als gevolg van een algemene afname over het hele instrumentenspectrum - zie grafiek 3 hierboven en tabel 5 als bijlage. De omzetsdaling was het sterkst bij Forward Rate Agreements, die met 50 % daalden van USD 4,3 miljard tot USD 2,1 miljard. Hoewel ze meer uitgesproken is, is de beweging in België in lijn met de wereldwijde trend.

Het omzetaandeel van 'andere financiële instellingen' verviervoudigde, van 13 % in 2019 tot 70 % in 2022, terwijl dat van 'rapporterende dealers' daalde van 79 % in 2019 tot 29 % in 2022, wat een ommekeer betekent ten opzichte van de trend in de omzetverdeling per tegenpartij die voor België in de surveys van 2016 en 2019 werd vastgesteld (tabel 6 als bijlage), en deze zo meer in lijn brengt met de wereldwijde trend. Op mondiaal niveau is, althans sinds de driejaarlijkse enquête van 2007, het aandeel van de handel met rapporterende dealers gedaald, terwijl de handel met andere financiële instellingen is toegenomen. Deze trend zette zich ook in 2022 voort, doordat de omzet met 'andere rapporterende dealers' sneller daalde dan met 'andere tegenpartijen'.

In België wordt het leeuwendeel van de transacties in afgeleide renteproducten opnieuw in euro uitgedrukt, in 2022 nog meer dan in de enquête van 2019, met een stijging (alle derivaten samen) van 75 % in 2019 tot 96 % in 2022. De stijging van de (relatieve) in euro uitgedrukte activiteit in afgeleide renteproducten ging ten koste van transacties uitgedrukt in USD (daling van 7 % tot 3 %), GBP (daling van 3 % tot 0 %) en andere valuta's (welke in 2019 op een uitzonderlijk hoog niveau van 15 % stonden en nu met 1 % weer meer in lijn liggen met de vorige enquêtes).

Afgeleide renteproducten uitgedrukt in USD bleven in België een bescheiden aandeel van 5 % van de renteswaps uitmaken, terwijl alle andere valuta's vrijwel verdwenen (zie tabel 7 als bijlage). Deze evolutie is in lijn met de wereldwijde evolutie waarbij het aandeel in de omzet van contracten in USD, die in 2019 en 2016 ongeveer de helft van het wereldwijde totaal uitmaakte, in april 2022 daalde tot 44 %. Dit effect wordt toegeschreven aan de asymmetrische impact van de LIBOR-hervorming op in USD uitgedrukte Forward Rate Agreements (FRA), waarbij de omzet van in USD uitgedrukte contracten daalde, terwijl de omzet van in euro uitgedrukte contracten steeg, wat leidde tot een vrij scherpe daling van het USD-aandeel in de totale omzet.

3. Statistische tabellen voor België

Methodologische toelichting

Als gegevens die betrekking hebben op verschillende jaren met elkaar worden vergeleken, verwijzen ze naar dezelfde periode van elk van de beschouwde jaren, tenzij anders vermeld. In de tabellen kunnen de totalen als gevolg van afrondingen afwijken van de som van de rubrieken.

Tabel 1
Opsplitsing van de valutamarktomzet volgens instrument
(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Instrument	2013	2016	2019	2022
Valuta-instrumenten	21,6	23,0	36,0	32,4
Contantmarkt	3,3	4,0	4,4	6,3
Termijnmarkt	0,9	0,5	2,9	0,8
FX swaps	16,8	18,0	27,8	24,9
Currency swaps (Xccy)	0,2	0,2	0,6	0,1
Valutaopties en andere instrumenten ¹	0,5	0,3	0,3	0,3

PM:

Omzet tegen de wisselkoersen van april 2022

¹ Op gecentraliseerde markten verhandelde afgeleide instrumenten

Tabel 2
Opsplitsing van de valutamarktomzet volgens instrument, tegenpartij en vervaldag⁷
 (netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Instrument/tegenpartij	2013		2016		2019		2022	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Contantmarkt	3,3	15	4,0	17	4,4	12	6,3	19
met rapporterende dealers	2,2	67	2,9	72	3,1	71	5,4	86
met andere financiële instellingen	0,9	28	1,0	25	1,2	27	0,7	11
met niet-financiële klanten	0,2	5	0,1	3	0,1	3	0,2	4
Termijnmarkt	0,9	4	0,5	2	2,9	8	0,8	2
met rapporterende dealers	0,4	43	0,2	36	2,1	73	0,3	42
met andere financiële instellingen	0,3	33	0,2	44	0,2	5	0,2	29
met niet-financiële klanten	0,2	24	0,1	21	0,6	22	0,2	30
FX swaps	16,8	78	18,0	78	27,8	77	24,9	77
met rapporterende dealers	12,5	74	14,6	81	22,2	80	21,4	86
met andere financiële instellingen	3,8	23	2,9	16	5,0	18	2,8	11
met niet-financiële klanten	0,5	3	0,5	3	0,5	2	0,7	3
Currency swaps (Xccy)	0,2	1	0,2	1	0,6	2	0,1	0
met rapporterende dealers	0,1	67	0,1	39	0,4	62	0,1	81
met andere financiële instellingen	0,0	5	0,0	18	0,1	12	0,0	10
met niet-financiële klanten	0,1	28	0,1	44	0,2	26	0,0	10
Valutaopties en andere instrumenten	0,5	2	0,3	1	0,3	1	0,3	1
met rapporterende dealers	0,3	65	0,1	48	0,2	66	0,2	55
met andere financiële instellingen	0,1	15	0,0	16	0,0	8	0,1	22
met niet-financiële klanten	0,1	20	0,1	36	0,1	26	0,1	23
Totaal	21,6	100	23,0	100	36,0	100	32,4	100
met rapporterende dealers	15,5	72	17,9	78	28,0	78	27,4	85
met andere financiële instellingen	5,1	24	4,2	18	6,4	18	3,8	12
met niet-financiële klanten	1,0	5	1,0	4	1,5	4	1,3	4
Lokaal	2,3	11	9,2	40	9,4	26	2,4	7
Grensoverschrijdend	19,3	89	13,9	60	26,7	74	30,2	93
Termijnmarkt	0,9	100	0,5	100	2,9	100	0,8	100
Tot 7 dagen	0,3	32	0,3	51	0,5	18	0,5	68
Van 7 dagen tot 1 jaar	0,6	64	0,3	48				
Langer dan 1 jaar	0,0	4	0,0	1				
<i>Van 7 dagen tot 1 maand</i>					0,8	29	0,1	8
<i>Van 1 maand tot 3 maand</i>					0,7	23	0,1	9
<i>Van 3 maand tot 6 maand</i>					0,3	9	0,1	8
<i>Langer dan 6 maand</i>					0,6	21	0,1	8
FX swaps	16,8	100	18,0	100	27,8	100	24,9	100
Tot 7 dagen	14,3	85	12,5	70	23,4	84	21,8	88
Van 7 dagen tot 1 jaar	2,5	15	5,3	30				
Langer dan 1 jaar	0,0	0	0,1	0				
<i>Van 7 dagen tot 1 maand</i>					2,2	8	1,4	5
<i>Van 1 maand tot 3 maand</i>					1,1	4	0,8	3
<i>Van 3 maand tot 6 maand</i>					0,6	2	0,3	1
<i>Langer dan 6 maand</i>					0,6	2	0,6	2

⁷ Voor de transacties op de termijn- en FX swapmarkt wordt er een onderverdeling gemaakt naar vervaldag. Aangezien meer dan 97 % van deze transacties vervallen binnen het jaar, besliste de BIB om vanaf 2019 de categorieën tussen 1 week en 1 jaar verder uit te splitsen.

Tabel 3
Opsplitsing van valutamarktomzet naar valuta
(in % van de netto-dagomzet in april)

Valuta	2013	2016	2019	2022
USD	85	86	82	83
EUR	55	68	64	75
JPY	6	5	3	3
GBP	16	12	10	17
AUD	5	2	1	1
CHF	6	7	4	3
CAD	1	2	2	2
SEK	1	1	6	2
Overige valuta	24	17	30	13
Alle valuta *	200	200	200	200

* Aangezien zowel de basisvaluta als de genoteerde valuta worden gebruikt voor de berekening van de relatieve gewichten in de totale omzet, belooft de som van die relatieve gewichten 200 %.

Tabel 4**Opsplitsing van de valutamarktomzet per valutapaar**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Valutapaar	2013		2016		2019		2022	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
USD/EUR	8,7	40,2	12,5	54,3	16,7	46,4	19,2	59,2
USD/JPY	1,0	4,8	0,8	3,5	0,8	2,3	0,7	2,1
USD/GBP	2,4	11,0	1,7	7,4	2,7	7,4	2,3	7,0
USD/AUD	1,0	4,5	0,4	1,5	0,3	0,8	0,3	1,0
USD/CAD	0,2	1,0	0,2	1,0	0,5	1,2	0,4	1,2
USD/CHF	1,0	4,8	1,3	5,7	0,9	2,6	0,7	2,3
USD/SEK	0,2	0,8	0,3	1,2	2,0	5,5	0,5	1,5
EUR/JPY	0,2	0,7	0,3	1,2	0,2	0,6	0,1	0,4
EUR/GBP	1,1	5,3	0,9	4,1	0,8	2,2	3,3	10,0
EUR/CHF	0,2	1,0	0,3	1,4	0,2	0,7	0,3	1,0
EUR/CAD	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,2	0,1	0,4
EUR/AUD	0,1	0,5	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2
EUR/SEK	0,1	0,5	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,4
Overige valutaparen	5,3	24,5	4,1	17,6	10,7	29,6	4,3	13,4
Alle valutaparen	21,6	100,0	23,0	100,0	36,0	100,0	32,4	100,0

Tabel 5
Dagomzet van op afgeleide renteproducten, per instrument

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Instrument	2013	2016	2019	2022
Rente-instrumenten	8,6	16,7	11,7	7,3
Forward Rate Agreements (FRA)	5,0	6,6	4,3	2,1
Interest Rate Swaps (IRS)	3,4	6,1	6,4	4,9
Renteopties en andere instrumenten ¹	0,2	3,9	1,0	0,3

PM:

Omzet tegen de wisselkoersen van april 2022

¹Op de beurs verhandelde afgeleide instrumenten

Tabel 6

Opsplitsing van de dagomzet in afgeleide renteproducten, per instrument en tegenpartij
(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Instrument/tegenpartij	2013		2016		2019		2022	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Forward Rate Agreements (FRA)	5,0	100	6,6	100	4,3	100	2,1	100
met rapporterende dealers	0,4	7	2,8	42	3,8	89	0,6	28
met andere financiële instellingen	4,6	92	3,7	56	0,5	11	1,5	71
met niet-financiële klanten	0,0	1	0,1	2	0,0	0	0,0	1
Renteswaps (IRS)	3,4	100	6,1	100	6,4	100	4,9	100
met rapporterende dealers	2,2	64	3,8	62	4,6	71	1,3	26
met andere financiële instellingen	1,2	33	1,1	18	1,1	17	3,5	73
met niet-financiële klanten	0,1	3	1,2	20	0,8	12	0,1	2
Renteopties en andere instrumenten	0,2	100	3,9	100	1,0	100	0,3	100
met rapporterende dealers	0,1	66	3,2	81	0,8	85	0,3	78
met andere financiële instellingen	0,0	13	0,3	9	0,0	1	0,0	12
met niet-financiële klanten	0,0	22	0,4	10	0,1	14	0,0	10
Totaal	8,6	100	16,7	100	11,7	100	7,3	100
met rapporterende dealers	2,7	31	9,7	59	9,2	79	2,1	29
met andere financiële instellingen	5,8	67	5,2	31	1,5	13	5,1	70
met niet-financiële klanten	0,2	2	1,7	10	0,9	8	0,1	2
Lokaal	0,6		1,9		2,4		0,1	
Grensoverschrijdend	8,0		14,8		9,3		7,2	

Tabel 7**Valutaire opsplitsing van de dagomzet in afgeleide renteproducten**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Valuta	2013	2016	2019	2022
Forward Rate Agreements (FRA)	5,0	6,6	4,3	2,1
USD	0,0	0,5	0,3	0,0
EUR	4,9	5,8	3,2	2,1
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,0	0,3	0,1	0,0
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige valuta	0,0	0,0	0,7	0,0
Interest Rate Swaps (IRS)	3,4	6,1	6,4	4,9
USD	0,3	0,6	0,5	0,2
EUR	3,0	5,2	4,8	4,5
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,1	0,0	0,2	0,0
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige valuta	0,1	0,2	1,0	0,1
Renteopties en andere instrumenten	0,2	3,9	1,0	0,3
USD	0,0	0,2	0,1	0,0
EUR	0,2	3,6	0,7	0,3
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,0	0,0	0,0	0,0
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige valuta	0,0	0,0	0,1	0,0
Total	8,6	16,7	11,7	7,3
USD	0,3	1,4	0,8	0,2
EUR	8,1	14,7	8,7	7,0
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,1	0,4	0,3	0,0
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige valuta	0,1	0,1	1,8	0,1